

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Ex Notis Admodum Reerendi & Eximij Domini Jacobi Merlo-Horstii Ad Hang
Doctoris Melliflui Epistolam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

fiæ ritum præsumpta novitas, mater temeritatis, soror superstitionis, filia levitatis. Nam si sic videbatur, consulenda erat prius Apostolicæ sedis auctoritas, & non ita præcipitanter atq; inconsultè paucorum sequenda simplicitas imperitorum. Et ante quidem apud aliquos errorem compereram: sed dissimulabam parcens devotioni, quæ de simplici corde & amore Virginis veniebat. Verùm apud sapientes, atque in famosa nobilique Ecclesia, & cujus specialiter filius sum, superstitione deprehensa, nescio an sine gravi offensa etiam vestri omnium dissimulare potuerim. Quæ autem dixi: absque præiudicio sanè dicta sint sanius sapientis. Romanæ præsertim Ecclesiæ auctoritati, atq; examini totum hoc, sicut & cætera quæ ejusmodi sunt universa reservo: ipsius, si quid aliter sapio, paratus iudicio emendare.

E X N O T I S

Admodum Reverendi & Eximij Domini

JACOBI MERLO - HORSTII

AD HANG

DOCTORIS MELLIFLUI

E P I S T O L A M.

*Q*ua à me hætenus allata sunt, non sic velim accipi, quasi immaculata Conceptioni me una cum Bernardo coner opponere. Impensè quidem amo Bernardum & doctrinam ejus unice veneror, ita tamen ut plus Ecclesiæ auctoritati deferre didicerim (quæ seclusa non agrè fateor, amplecterer, quod Bernardo placuisset) & hoc utique ex doctrina & exemplo Bernardi, qui initio præsentis Epistolæ, agens de festivitibus Virginis Matris tunc in Ecclesia receptis: Hæc mihi, inquit,

quit, de illa cantat Ecclesia & me eadem docuit decantare. Ego verò quod ab illa accepi, securus & teneo & trado: quod non scrupulosius, fateor, admiserim.

Quibus verbis attentis, quid vetat Bernardum etiam hodie numerare inter Doctores Immaculatam Virginis Conceptionem defendentes? Ita sanè facit Vir ex Ordine Dominicano Doctiss. Ambrosius Catherinus Archiepisc. Compensis lib. 2. de Concept. B. Virg. c. ult. Nempe Bernardus paratus est accipere, imò jam securus tenet ac tradit, non tantum de presenti, sed & futuro, quidquid Romana Ecclesia suscipit & probat. Non enim aliam conditionem ponit, nisi acceptionem, & usum Ecclesie. Hec verò conditio jam à tempore Sixti IV. adimpleta est. Ergo ab illo tempore Bernardus de festiuitatis & mysterij hujus sanctitate securus est, & pro ipsa stat & subscribit: nec si hodie viveret, auctoritati Concil. Trident. Sixti IV. Pij V. Alexandri VI. Pauli V. ac Gregorij XV. reluctari velle credendus est, qui se securus scribit, ac secure tenere & tradere, quod ab Ecclesia traditur: Tanti erat Bernardo auctoritas Ecclesie. Unde & in fine Epistole monet, prius fuisse consulendam Apostolicæ sedis auctoritatem. Et tandem subiicit: Quæ autem dixi, absque præjudicio sanè dicta sint sanius sapientis. Romanæ præsertim Ecclesie auctoritati atque examini totum hoc sicut & cætera, quæ hujusmodi sunt, uniuersa reseruo, ipsius, siquid aliter sapio, paratus iudicio emendare.

Hec benignissima mihi visa est pro Bernardo sententia. Non desunt tamen alij, qui aliter eum interpretari conentur. Nimirum quod redarguat Canonicos, & Conceptionem impugnet, non quidem ex animo, seu quod ita sentiat, sed ut argumentis in contrarium allatis, Canonicos stimulet, & velut admotis calcaribus impellat, ad querendum de hac re iudicium, & assensum seu approbationem Sedis Apostolicæ, cujus auctoritatem tueri hic præcipuè Bernardus studuerit: adeoque nihil magis optauerit, quàm ut dicta festiuitas decreto Pontificis ap-

probata, ab omnibus per totum Orbem reciperetur. Commoda interpretatio, sed verbis sanè Bernardi minus congrua: quamvis Baronium de presenti Epistola loquentem ita interpretetur Bivarius, perperam accipiens verba Baronij de Bernardo loquentis: Licet [diversa senserit.] videlicet ab his, ait Bivarius, quæ scribebat ob stare novæ festivitati. Cum mens Baronij sit, dicere, Bernardum, licet contrariam immaculatæ Conceptioni sententiam teneret, scribendo tamen & redarguendo Canonicos, hoc effecisse, ut res ad iudicium Sedis Apostolicæ delata, maturius examinaretur; donec tandem dicta festivitas ab Ecclesia approbata ubique coleretur.

Quis autem credat, Bernardum aliud scripsisse quàm senserit, inspectis verbis Epistolæ? Sanè suam de presenti controversia sententiam satis manifestò promit. Nempe miratur Lugdunensium temeritatem, quod immemores pristinae maturitatis, disciplinae & observantiae, novam celebritatem inducant. Et ut multa preteream, hæc verba in fine Epistolæ, quis dicat esse non scribentis ex animo? Et ante quidem apud aliquos errorem compereram, sed dissimulabam, parcens devotioni, quæ de simplici corde & amore virginis veniebat; verum apud sapientes atque in famosa nobilique Ecclesia, & cujus specialiter filius sum, superstitione deprehensa, nescio an sine gravi offensa etiam vestri omnium dissimulare potuerim.

Quis, inquam, credat, hæc verba non esse ex animo loquentis, & factum Canonicorum Lugdunensium seriò & severè redarguentis? Nempe errorem antehac compererat apud simpliciores, sed jam ultra dissimulare non potest, quin redarguat in Viris prudentibus, & illustri Ecclesia deprehensam superstitionem. Mihi certè hic, si uspiam aliàs, videtur loqui ex animo, nec aliud scribere, aliud sentire.

Vnde non video, quid operæ pretium præstiterint Auctores illi, qui Bernardum ab hac sententia vindicare voluerunt, quam tam expressè tenuit: quæque tum quidem communis & innoxia fuit, neque
iudicio

judicio Ecclesie improbata. Licet contraria tunc ex devotione, quæ de simplici corde (uti loquitur Bernardus) & amore Virginis veniebat, passim emergeret, seseque diffunderet, in eam deinceps evasura auctoritatis molem, quam hodie videmus & veneramur.

Denique, ut huic controversiæ finem imponamus, quæ fuerit germana Bernardi mens, non licebit certius, quam ex contemporaneis Scriptoribus deprehendere. Nicolaus certè, ille Bernardi emulus, de quo supra, non habebat, cur eum impugnaret, & tantò opere in eum sevirer, si non aliud sentiebat Bernardus, quam posteriorem Conceptionem esse peccati expertem, at non priorem: in eo nimirum facile utrique convenisset. Deinde Petrus Cellensis Abbas, demum Episcopus Carnotensis, Bernardi amicus, quorsum tam seriò causam Bernardi contra Nicolaum tuendam sumit, nisi ut ostendat, sententiam ejus innoxiam esse, & immeritò à Nicolao calumnijs impetitam: at Bernardi sententia quo ad priorem Conceptionem, non egebat tam operoso patrocinio: ergo quo ad posteriorem. Sed quia ad præsens institutum præclara sunt Petri Abbatis verba, non pigebit hic in gratiam Lectoris recitare ex Epist. ult. lib. 6.

Sed forte dices mihi, ait, aude sine tu qualiscumque Abbas occludere puteos semper continuandæ devotionis, & profundius quotidie fodiendæ venerationis? Nonne eodem spiritu potantur moderni, quo & antiqui? Nonne, ut ait Hieronymus, in templo Dei quisque pro virili portionem offert, alius aurum, alius argentum, alius lapides pretiosos, alius (ut ad viliora veniamus) pilos caprarum, & cætera? Non erat ab initio Nativitas Virginis in Ecclesia solemnis, sed crescente fidelium devotione, addita est præclaris Ecclesiæ solemnitatibus. Quare igitur non similiter & diem Conceptionis, obtineat sedulitas christianæ devotionis? Ad quod ego: Cataractas cæli, & fontes abyssi libentiùs in obsequium Virginis solverem, quam clauderem, Et si Filius ejus JESUS aliquid omisisset in prærogativa

exaltationis suæ Matris, ego servus, ego mancipium, non quidem de effectu, sed saltem affectu suppiere gestirem. Mallem certè non habere linguam, quam aliquid dicere contra Dominam nostram. Ante eligerem non habere animam, quam vellem ejus extenuare gloriam.

Licuit quoque, semperque licebit, Sponsam Christi Ecclesiam, quæ in terris peregrinatur, secundùm mutationes rerum, personarum & temporum, variare rationes decretorum, & nova adinvenire medicamina remediorum, & statuere Sanctisadeptione gloriæ frequentiam solemnitatum. Est tamen auro locus in quo conflatur, & habet argentum venarum suarum principia, Sedem Petri, &c. *Et paulo post*: Nihil in Ecclesia pessimius præsumptione erronea, nihil stultius præsumptione temeraria, nihil odibilis præsumptione noxia. Utcunque vero tolerabilis præsumptio pia; sed non satis probabilis. Abstinerè certè ab omni præsumptione volo: gradatim tamen servatis distinctionibus præmissis secundùm magis & minus. Jam destitistem ultra de præiacenti materia scribere, non condemnans errorem tuum, si error dicendus est, qui de pietate venit, nec me opponens glorissimæ Dominæ nostræ, cujus non solum terram, sed & pulverem lingere summas delicias reputo: præcipuè cum in calce epistolæ tuæ asseras, nullatenus te posse moveri ab eo quod scripsisti, dicens: quod dixi; dixi, quod scripsi, scripsi: nisi lapidem offensionis & petram scandali in eadem epistola tua coniecisses. *Quid vero per petram scandali intelligat, subdit*: Petra verò scandali est, quod beatissimum Bernardum debità exuis veneratinne, & verborum jacula post eum emittis, tanquam famam eius possis extenuare, vel gloriam evacuare.

F I N I S.

*Collegii S. Petri Jera gadibornas
1697.*